

Könyvajánló

Badó Attila—Bóka János: Ártatlanul halálra ítélték. Az amerikai igazságszolgáltatás tévedései. Bp. Nyitott Könyv Kiadó. 2003. 207 oldal. 2500 Ft.

Az elmúlt évszázadban az Amnesty International nyilvántartása szerint az amerikai bíróságok több száz esetben ítélték ártatlanul halálra embereket. Az 1990-es évektől kezdve a génkutatásban végbemenő fejlődés forradalmi változáshoz vezetett a büntető igazságszolgáltatáson belül. Ez utóbbi tény azzal is járt, hogy számos halálbüntetésről – immár bizonyíthatóan – derült ki utólag az ítélet jogtalan volta.

A könyv 12 halálraítélt történetét dolgozza fel, akik a modern DNS vizsgálatoknak köszönhetően tisztázhatták magukat a gyilkosság vádjá alól, és többnyire közvetlenül a siralomházból nyerhették el szabadságukat.

A szerzők választása azért esett a DNS-vizsgálatokkal összefüggésben álló esetekre, mert úgy gondolták, hogy a genetika fejlődése egészen új korszakot nyitott a büntető igazságszolgáltatás történetében. Az előzőleg is alkalmazott DNS-vizsgálatok olyan pontosságú kutatások elvégzését tették már lehetővé, amelyek a feltételezett elkövetők kizárásának, vagy beazonításának valószínűségét az addigiak sokszorosára növelték.

A kötet – a látszat ellenére – nem a halálbüntetés kérdéséről szól, a szerzőknek nem az volt a szándékuk, hogy bekapcsolódjanak ezen, a társadalmakat mindenütt megosztó vitába. Ugyanakkor természetesen tisztában voltak azzal, hogy a könyvben bemutatott igaz történetek előidézhetik, hogy a halálbüntetést néhányan másként ítélik meg.

Irk Ferenc: Közlekedés-biztonság és bűnözéskontroll. Bp. OKRI – KJK-Kerszöv. 2003. 234 oldal. 3427 Ft. (Közgazdasági és jogi kiadványok sorozat)

A könyv szerzője – az Országos Kriminológiai Intézet igazgatója – a közlekedéssel kapcsolatos bűncselekmények tekintetében – mint azt több korábban publikált kötet is alátámasztja – a témakör legismertebb hazai kutatója.

„A bűnügyi tudományok szakemberei közül kevesen gondolnak arra, hogy a közlekedési balesetek több áldozatot követelnek, mint a bűncselekmények és az egyéb szerencsétlenségek. Az emberi tragédiákon túlmenően a jelenségek hatalmas károkat okoznak a gazdasági életnek is, amelyet a társadalom egésze visel” – írja Irk Ferenc a bevezetőben.

A kötet tartalma három részre – ezen belül tíz fejezetre – tagolódik. Az első rész a közlekedés rendszerének jellemzőit, társadalmi, politikai és gazdasági összefüggéseit elemzi. A második, az Ember és környezet címet viselő rész az emberi viselkedésnek a témával kapcsolatos sajátosságait, a forgalomszabályozás és a forgalomirányítás lehetséges megoldásait mutatja be. A harmadik rész a közlekedésbiztonság kontrollját, a rendőrség közlekedésbiztonsági tevékenységét, valamint az emberi viselkedés büntetőjogi szabályozásának kérdését tárgyalja, amelyben a szerző különös gondot fordít a gondatlan bűncselekmények szankcionálhatóságának kérdésére.

A kiadványt, amely az elmúlt évek egyik legkiválóbb kriminológiai munkájának tekinthető, a téma gazdag szakirodalmi jegyzéke és egy nagyon jól használható tárgymutató zárja.

★ ★ ★

Jármy Tibor: Közösség, bűnözés, megelőzés. Bp. – Sátoraljaújhely. Zempléniért Civil Szervezetek Szövetsége. 2003. 172 oldal. 1199 Ft.

A szerző korábban az Országos Bünmegelőzési Tanács titkáráként tevékenykedett. Jelenleg a Belügyminisztérium Miniszteri Kabinetjében dolgozik, illetve a Belügyi Szemle rovatvezetője. Szülővárosában – Sátoraljaújhelyen – a Rendészeti-Bűnmegelőzési Tanács elnökeként az általa életre hívott (ma még elméleti), ám egyre több gyakorlati elemet megvalósító kísérleti modell megvalósulásán dolgozik. Jármy Tibor feladatot vállalt a Magyar Köztársaság Európai Unióhoz történő csatlakozása kapcsán az állampolgárok felkészítésében és oktatásában is.

Mindezt azért volt fontos leírni, mert így érthető meg a könyv sokrétűsége és sokszínűsége. A kötet tartalma négy fő részre oszlik. Az Elméletek mezsgyéjén című rész a bünmegelőzés elméleti kérdéseivel foglalkozik. A második rész, amely A preventív tér címet viseli, a bünmegelőzés nemzetközi és magyar megoldásait, gyakorlatát vázolja fel. A harmadik rész a „közösségi rendészet” fogalmával ismerteti meg az olvasót. A negyedik rész a közösségi bünmegelőzés zempléni modelljét állítja középpontba, bemutatta a tapasztalatokat, eredményeket és kudarcokat.

A könyv, amely a bünmegelőzés megújítása, továbbá a rendészeti tevékenység, illetve a rendőrség modernizálása kérdéskörében korszerű szemléletet és megoldásokat tükröz, az olvasók széles körének ajánlható.

★ ★ ★

Kriminológiai tanulmányok. 40. kötet. Szerk. Irk Ferenc. Bp. OKRI. 2003. 294 oldal. Ár nélkül.

Az 1960-ban megalakult – néhány évvel ezelőttig Országos Kriminológiai és Kriminálisztikai Intézetnek, ma Országos Kriminológiai Intézetnek nevezett – kutatóbázis periodikája elérkezett negyvenedik évéhez. A mostani kötetben, a korábbiakhoz hasonló magas színvonalú tanulmányok olvashatók.

Finszter Géza a korrupció és a rendőrség viszonyát elemzi nemzetközi kitekintésben. Nagy László Tibor tanulmánya az önbírászkodás kriminológiai kérdéseiről szól. Kránitz Mariann egy budapesti kerület (Józsefváros) szabálysértési ügyeit dolgozta fel. Kerezsi Klára elméleti jellegű tanulmánya a kriminológia és a büntetőpolitika viszonyát tárgyalja. Irk Ferenc a közbiztonság és bünmegelőzés jövőjéről fejt ki gondolatait a könyvben. Parti Katalin tanulmányának témája a számítógépes bűnözés és az internet. Tilki Katalin a környezetvédelmi büntetőjog szabályozását egyes európai országok példáján keresztül mutatja be. Kardos Renáta és Kiss Anna tanulmányának címe: Az ügyész szerepe a büntetőeljárásban. A kötetzáró írás – Kármán Gabriella tollából – a klasszikus kriminalisztikai vizsgálatok automatizálásának lehetőségeit vizsgálja.

Külön kiemelésre érdemes – így az ismertetés végére került – Póczik Szilveszter A roma kisebbség egyes szociológiai és kriminológiai problémái című tanulmánya, amely a szerző évek óta tartó kutatását zárja le. Mint ismeretes: Póczik Szilveszter a magyar büntetés-végrehajtási intézetekben – reprezentatív mintán – végzett vizsgálatokat a magyar és cigány származású elítéltek kriminológiai szempontú összehasonlítása tárgy-körében.

Székely József Iván: Miért betegek a magyarok? (Drog, szeksz, téveszmék, egészség). A mentálhigiéné főiskolai tankönyve. Székesfehérvár. Kodolányi János Főiskola. 2002. 448 oldal. 3900 Ft.

„Tudja-e a Kedves Olvasó, hogy hazánk térképéről minden évben egy Cegléd méretű várost ki lehetne törölni? Legalábbis 1980 óta évente kb. ennyivel többen halnak meg Magyarországon, mint ahányan születnek” – kezdődik drámaian a könyv fülszövege.

A szerző, Dr. Székely József Iván professzor, gyógyszerkutató, pszichofarmakológus. Képzettségénél fogva orvos, élettant oktató egyetemen, ugyanakkor pszichológus is.

A kötet a lelki működések élettanától kezdve, a nemi élet fiziológiáján és kórtanán, illetve a kábítószeres hatások keresztül, az egészség megőrzésének és ápolásának kérdéséig hatalmas anyagot fog át – négy részben és harminc fejezetben.

Dr. Székely József Iván – fent részletezett – sokoldalúságából adódódik a könyv hi-telessége, sok fejezetének eredetisége. A szerző határozott véleménye szerint az egészségnevelés nem a mentálhigiéné, vagy a biológiát tanító szaktanárok feladata, hanem minden, a fiatalokkal hivatásból foglalkozó szakember közös ügye. Ebből következően a kiadvány nem egyszerűen egészségügyi ismereteket terjeszt, hanem egy-egy problé-ma kapcsán – módszertani tanácsokat adva – a tanárok, nevelők feladataira is kitér.

E stílusában egységes és gondolatfűzését tekintve logikus felépítésű munka egyben gördülékeny olvasmány is; olyan kézikönyvnek tekinthető, amely a főiskolai hallgatókon kívül mások érdeklődésére is számot tarthat.

Büntető eljárásjogi olvasókönyv. Szerk. Tóth Mihály. Bp. Osiris Kiadó. 2003. 510 oldal. 3680 Ft. (Osiris tankönyvek sorozat)

A kötet szerkesztője, Tóth Mihály úgy véli, hogy az új, 1998. évi XIX. törvény olyan mérföldkő a magyar büntető eljárásjog történetében, amelynek megszületése kapcsán eljött valamiféle összegzés, visszatekintés és értékelés ideje. „Ezt segíti az olvasókönyv, szemelvényekkel igyekeztetést teremteni eljárásjogunk régi nagy alakjainak és jelenkori művelőinek gondolatai között” – írja a könyv előszavában.

A kötet tartalma tizenhárom fejezetre oszlik. A büntető eljárásjog történetével, illetve alapfogalmaival, rendszereivel és alapelveivel foglalkozó fejezeteket követően egy-egy fejezet szól a büntetőeljárás „hivatásos”, illetve „individuális” alanyairól. Ezután a bizonyításról, a kényszerintézkedésekről, a nyomozásról és a vádemelésről találhat sze-

melvényeket az olvasó. A könyv következő gondolati egysége – négy fejezetben – a tárgyalás és a jogorvoslat témakörét tárgyalja. A két utolsó fejezet a „különeljárásokra” és a különleges eljárásokra tér ki. Az egyes szemelvényeket rövid megjegyzések vezetik be, amelyek többnyire bemutatják a szerzőt, vagy utalnak a szemelvény tartalmi sajátosságaira.

Az összeállítás sokszínűségét a szerkesztő azzal is növelte, hogy mind műfajukat, mind stílusukat tekintve változatos, egymástól jelentősen eltérő szövegeket válogatott. A kötetben a magyar büntető eljárásjog olyan nagyjai szerepelnek, mint Angyal Pál, Hacker Ervin, Finkey Ferenc, azonban természetesen sokkal nagyobb terjedelmet tesz ki a téma „félmúltbeli”, illetve „kortárs” irodalma, az összes jelentős szerzővel egyetemben.

E kiadvány megkönnyítheti a büntető eljárásjoggal kapcsolatos – olykor száraz és nehéz – ismeretek elsajátítását, és kedved csinálhat a csak kivonatosan közölt művek további tanulmányozásához.

D.F.I.

*(Válogatás a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság
Szakkönyvtára szerzeményeiből)*